

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

25 iulie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Guzun Ion,

Judecători – Talpă Boris, Țurcan Anatolie, Eremciuc Ghenadie și Malanciuc Ion,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul șef interimar al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 06 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui

*Pancu Alexandru XXXXX, născut la
XXXXX, domiciliat în XXXXX, s. XXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 22.07.2020–23.11.2021;

Instanța de apel: 13.12.2021–06.10.2022;

Instanța de recurs: 23.01.2023–25.07.2023.

Asupra recursului ordinar în cauză, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 23 noiembrie 2021 *Pancu Alexandru XXXXX* a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

A fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Mării Galina.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat *în fapt* că, Pancu Alexandru la data de 28 august 2019, în perioada de timp 15:00-15:30, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, a sustras pe ascuns, de pe o masă de la terasa magazinului „Mării Galina”, amplasat în satul Cîșlița Prut, raionul Cahul,

telefonul mobil de modelul „Nokia-520”, cauzându-i părții vătămate Mării Galina, daune în proporții considerabile în sumă de 1 600 lei.

Acțiunile lui Pancu Alexandru au fost încadrate juridic în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, conform indicilor: furtul, adică *sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată împotriva acesteia au declarat apel:

- *avocatul Galina Reșulschi în numele inculpatului Pancu Alexandru*, care a solicitat casarea acesteia, cu achitarea inculpatului.

În motivarea apelului a indicat că, fiind cercetate în cadrul ședinței de judecată probele prezentate de acuzatorul de stat, vinovăția inculpatului Pancu Alexandru nu s-a constatat, or partea vătămată a comunicat că nu cunoaște cine a sustras telefonul mobil, însă a relatat că în ziua cu pricina la magazin a venit Pancu Alexandru cu Mușat Constantin, telefonul era pe masă afară la terasă.

Martorul Mușat Constantin a comunicat că în anul 2020 a făcut reparație la el acasă împreună cu Pancu Alexandru, ambii au fost la magazinul lui Mării Galina după produse alimentare. Pancu Alexandru a rămas în mașină, el a intrat în magazin, când a ieșit din magazin Pancu Alexandru era în mașină, peste 2-3 zile a sunat inculpatul și a spus că trebuie de întors telefonul și la rugat pe el să-l restituie, partea vătămată a refuzat să-l ia, atunci telefonul a fost lăsat la sectorist.

Martorul Bratu Galina a comunicat că cu inculpatul erau în relații de concubinaj, în anul 2019 a văzut un telefon mobil la inculpat, dimineața a venit Mușat Constantin și a comunicat că trebuie de restituit telefonul, nu cunoaște cui aparține telefonul mobil și cine l-a sustras.

Astfel, apărarea a remarcat că inculpatului i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil prin audierea martorului Bratu Galina la data de 23.09.2021 în lipsa inculpatului (nefiind escortat în ședința de judecată), neavând posibilitatea să formuleze întrebări martorului, întrucât audierea acestuia a avut loc la solicitarea inculpatului.

În speță, instanța a examinat cauza în lipsa inculpatului, care este deținut în Penitenciarul nr. 5 Cahul, pe când, în cazul dat, ședința de judecată urma a fi amânată pentru a asigura prezența inculpatului, or refuzul acestuia trebuia consemnat de apărare.

În acord cu prevederilor art. 8 Cod de procedură penală, nimeni nu este obligat să demonstreze nevinovăția sa. Concluzia despre vinovăția persoanelor de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Potrivit Hotărârii plenului CSJ privind sentința judecătorească nr. 5 din 19.06.2006, vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră dovedită numai în cazul când instanța de judecată, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetând nemijlocit toate probele prezentate, iar îndoielile, care nu pot fi înlăturate, fiind

interpretate în favoarea inculpatului și în limita unei proceduri legale. În cauza Suominem c. Finlandei din 01.07.2003 nr. 37801, par. 37 Curtea a constatat că rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță superioară;

- *inculpatul Pancu Alexandru*, care a relatat că la data de 28.08.2019 a fost la Mușat Constantin la ajutor. Aproximativ la orele 15:00, a fost rugat să meargă împreună cu el cu mașina la bar, ca să ia produse pentru copii. Au ajuns la bar, Mușat Constantin a început să se certe cu o persoană din satul vecin, el a intervenit și nu le-a permis să se bată, sau să se omoare. L-a luat pe străin de mână și l-a dus până la drumul central trimițându-l acasă. Apoi s-a întors și a intrat în bar. Mușat Constantin a cumpărat produsele, au ieșit din bar și au mers acasă la Mușat Constantin. Peste 30 de minute a sunat polițistul de sector Tonciu Violeta și l-a întrebat de telefon, el a spus că nu l-a luat nimeni. Peste 2 sau 3 zile, Mușat a dus telefonul la polițist și a spus sau ultima l-a învățat să spună că l-a luat inculpatul. A revenit la el și i-a spus că a declarat că inculpatul l-a luat, deoarece lui nu îi va mai da ceva pe datorie de la bar. Când a venit la el acasă și i-a spus că nu îi va mai da pe datorie, la el acasă se afla Bratu Galina, care a auzit și a văzut tot ce a spus Mușat Constantin.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 06 octombrie 2022 apelurile declarate au fost admise, casată parțial sentința Judecătorei Cahul, sediul Central din 23 noiembrie 2021, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri după cum urmează:

În baza art. 1, 2 a Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, inculpatul Pancu Alexandru recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) din Codul penal, și condamnat la executarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an în penitenciar de tip semiînchis, se liberează de la executarea pedepsei stabilite.

Se eliberează condamnatul Pancu Alexandru de sub strajă imediat în sala de judecată dacă nu este deținut prin alte hotărâri judecătorești.

În rest, sentința se menține.

3.1. Pentru a se pronunța în sensul dat, instanța de apel audiind participanții prezenți la proces, analizând în complex argumentele invocate în raport cu apelurile declarate și în limitele acestora, colegiul judiciar concludă asupra admitterii apelurilor declarate cu casarea sentinței primei instanțe, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea în această parte unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, din considerentele ce urmează.

Astfel, Colegiul judiciar analizând și apreciind probele, în strictă conformitate cu prevederile art. 101 din Codul de procedură penală, conform cărora, fiecare probă

urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, constată următoarele:

La pronunțarea sentinței, instanța de judecată a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, inculpatul Pancu Alexandru a săvârșit infracțiunea incriminată prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, după indicii calificativi furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile .

În pofida faptului că, inculpatul Pancu Alexandru vina nu a recunoscut-o, instanța de apel a conchis că prima instanță motivat și întemeiat a concluzionat referitor la vinovăția lui Pancu Alexandru în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal. Prima instanță s-a bazat pe următoarele probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi:

- *procesul-verbal de cercetare la fața locului din 28 august 2018 (f.d. 10);*
- *procesul-verbal de ridicare a telefonului din 30 octombrie 2019, prin care a fost ridicat telefonul mobil de model Nokia 520 (f.d. 27);*
- *procesul-verbal de examinare a obiectului din 30 octombrie 2019, prin care a fost examinat telefonul mobil de model Nokia 520, de culoare neagră (f.d. 29);*
- *procesul-verbal de confruntare din 20 februarie 2020 (f.d. 71-73).*

De rând cu acestea, vinovăția inculpatului mai este dovedită și prin declarațiile martorului Bratu Galina, care fiind audiată în ședința instanței de fond a confirmat că după ce a auzit despre sustragerea telefonului de la Mării Galina, la Pancu Alexandru a venit Mușat Constantin, care i-a spus să întoarcă telefonul. Dânsa telefonul l-a văzut doar atunci când Pancu Alexandru i l-a dat lui Mușat Constantin, iar înainte de acest moment nu a văzut telefonul și nu cunoștea că Pancu Alexandru a venit acasă cu acest telefon. Subsidiar se impune a remarca că, martorul Bratu Galina a confirmat și faptul că, anume inculpatul Pancu Alexandru, i-a comunicat ulterior că a intrat în magazin, iar pe masă era un telefon și l-a luat.

Subsidiar, instanța de apel a considerat oportun de a face referire la Legea privind Amnistia în legătură cu Aniversarea a XXX-a de la Proclamarea Independenței Republicii Moldova, publicată în Monitorul Oficial la data de 31 decembrie 2021, intrând în vigoare de la această dată.

În particular, potrivit art. 1 alin. (1) și alin. (2) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind Amnistia în legătură cu Aniversarea a XXX-a de la Proclamarea Independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă

persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2-5, 7, 8. Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare - comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului Național de Probațiune, precum și din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției.

Potrivit art. 2 al aceleiași Legi, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Astfel, reflectând prin prisma prevederilor art. 1 și art. 2 al Legii nr. 243 privind Amnistia în legătură cu Aniversarea a XXX-a de la Proclamarea Independenței Republicii Moldova, instanța a reținut că pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, legiuitorul a stabilit în calitate de sancțiune amendă în mărime de la 650 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 4 ani, infracțiunea făcând parte din categoria celor mai puțin grave.

Prin urmare, a fost constatat că în cazul dedus judecății, sunt întrunite condițiile stabilite de art. 1 și art. 2 a Legii nr. 243 privind Amnistia în legătură cu Aniversarea a XXX-a de la Proclamarea Independenței Republicii Moldova.

Pentru motivele expuse supra, deși vinovăția inculpatului Pancu Alexandru în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal a fost demonstrată, instanța de apel a ajuns la concluzia de a înceta procesul penal, cu liberarea inculpatului de pedeapsa penală.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *procurorul șef interimar al Procuraturii de circumscripție Cahul*,

Calendari Dumitru, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În susținerea recursului se menționează că, instanța de apel, la aplicarea prevederilor Legii nr. 243 privind Amnistia în privința inculpatului Pancu Alexandru, condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, nu a luat în considerație că, inculpatul Pancu Alexandru anterior, prin sentința Judecătorei Cahul din 25 iunie 2021 a fost recunoscut vinovat și condamnat de comiterea infracțiunii grave prevăzute la art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, la pedeapsă sub forma de închisoare pe un termen de 3 ani 4 luni, fără amendă. Prin decizia Curții de Apel Cahul din 03 noiembrie 2021 sentința menționată a fost menținută. Astfel că, până la adoptarea legii privind amnistia din 2021, inculpatul a executat o parte din pedeapsa pentru infracțiunea gravă.

De asemenea, inculpatul a fost anterior condamnat de două ori pentru infracțiuni grave la 18.10.1994, în baza art. 95 alin. (2) Cod penal (red. 1961) la 7 ani privațiune de libertate; și la 04.02.2002, în baza art. 206¹ alin. (1), 204¹ alin. (2), 200¹, 39, 40 Cod penal (red. 1961) 7 ani și 6 luni privațiune de libertate, executând pedeapsa cu închisoare.

În sensul celor enumerate, potrivit art. 6 alin. (1) lit. a¹) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu Aniversarea a XXX-a de la Proclamarea Independenței Republicii Moldova, este stipulat că prevederile art. 1-5 nu se aplică persoanei bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate care a fost condamnată anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând în tot sau în parte pedeapsa cu închisoare.

Prin urmare, pentru motivele expuse supra, acuzatorul de stat consideră că instanța de apel neîntemeiat a liberat inculpatul Pancu Alexandru de la executarea pedepsei stabilite prin sentința Judecătorei Cahul, sediul Central din 23 noiembrie 2021, în temeiul art. 1, 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, reieșind din faptul că inculpatul cade sub incidența art. 6 a Legii privind amnistia nr. 243/24.12.21.

5. Judecând recursul ordinar în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, apelul fiind greșit admis.

În lumina practicii constante a CtEDO și a instanțelor naționale, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, de vreme ce viciul fundamental admis în cadrul unei proceduri precedente, care afectează hotărârea pronunțată, este o ignorare esențială a drepturilor și libertăților garantate de CoEDO, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale, instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de

procedură comisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar art. 6 CoEDO este încălcat, or se afectează echitatea procedurii (*hotărârea CtEDO Leoni versus Italia*).

Rezultând din conținutul cererii de recurs, se constată că recurentul, invocând temeiurile de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pledează pentru desființarea deciziei instanței de apel, motivând că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Asupra temeiul vizat, Colegiul constată că acesta este întemeiat și că, cazului îi este incidentă soluția prevăzută de art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală potrivit căreia, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis, instanța apel comițând erori de drept, ce nu permit preluarea concluziilor acesteia, apelul apărării fiind greșit admis.

În sensul celor arătate, se menționează că potrivit art. 384 Cod de procedură penală hotărârea judecătorească trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Lecturând textul hotărârii instanței de apel, se conchide că aceasta nu corespunde exigențelor prevederilor descrise mai sus, or argumentele reținute la aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 contravin materialelor cauzei penale.

Prin urmare, Colegiul penal atestă că prin sentința Judecătoriei Cahul din 25 iunie 2021, Pancu Alexandru a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani 4 luni (f.d. 55-58, vol. II), care a fost menținută prin decizia Colegiului judiciar din 03 noiembrie 2021 (f.d. 59-64, vol. II).

În acord cu prescripțiile art. 6 alin. (1) lit. a¹) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu Aniversarea a XXX-a de la Proclamarea Independenței Republicii Moldova, este stipulat că prevederile art. 1-5 nu se aplică persoanei bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate, *care a fost condamnată anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave*, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând în tot sau în parte pedeapsa cu închisoare.

Din autonomia prevederilor art. 16 alin. (4) Cod penal, rezultă că infracțiunea prevăzută la art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal se atribuie la categoria infracțiunilor grave.

Având drept reper cele consemnate mai sus, Colegiul lărgit ajunge la concluzia că în speța dedusă judecării se atestă impedimente la aplicarea Legii privind amnistia, circumstanță care a fost omisă de către instanța ierarhic inferioară, care și-a focusat atenția doar asupra infracțiunii de comiterea căreia se face vinovat Pancu Alexandru în prezenta cauză penală.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel incorect a aplicat prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind Amnistia în legătură cu Aniversarea a XXX-a de la Proclamarea Independenței Republicii Moldova, și pripit a dispus liberarea inculpatului Pancu Alexandru de la executarea pedepsei stabilite de prima instanță.

Din considerentele expuse mai sus, instanța de recurs ajunge la concluzia că prima instanță corect a constatat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului în cele imputate, sentința nefiind contestată în această parte și, stabilind prezența temeiurilor prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, consideră necesar de a admite recursul ordinar de pe rol, cu casarea totală a hotărârii instanței de apel și cu menținerea hotărârii primei instanțe.

6. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul șef interimar al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 06 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui *Pancu Alexandru XXXXX*, cu menținerea sentinței Judecătoriei Cahul, sediul Central din 23 noiembrie 2021.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la *09 august 2023*.

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Talpă Boris

Țurcan Anatolie

Eremciuc Ghenadie

Malanciuc Ion